

Zámek Štědrá

Záměr obnovy kaple při západním průčelí zámku.

Vypracovala

Ak.mal. Renata Drahotová

Zámek Štědrá - záměr obnovy kaple při západním průčelí.

Popis památky:

Jedná se o klasicistní kapli přistavěnou k západní stěně zámku v prodloužení jižního průčelí.

Kaple je vyobrazena na rytině z poloviny 18. století.

Mělká nika je rámována sdruženými pilastry s kanelurami ve spodní části konkávními. Jednoduché hlavice nesou segmentové kládí s klenákem vycházejícím z hrany konchy niky. Horní římsa hlavic přechází do boků kaple. Zastřešení, klopené do zadní stěny, je provedeno z na plocho kladených cihel.

Kaple je postavená ze smíšeného zdiva, patky pilastrů jsou kamenné. Mezi patkami je druhotně použitý kamenný schod tvořící dno niky. Nároží kaple jsou armována druhotně použitými kamennými prvky. Zastřešení je provedeno ze spárovaných cihel kladených na plocho.

Nálezová zpráva:

Omítky se dochovaly především na jižní stěně kaple, kde se dochovaly také profilace štukových prvků říms, pilastrů a hlavic.

V celé ploše jižního průčelí se dochovaly původní barokní omítky provedené z kopaného písku identického s písky použitými na fragmentech barokní omítky fasády zámku. Profilace byly taženy přímo na fasádě v omítkovém jádře, finální úprava povrchu byla provedena zatažením jádra vápenným pačokem. Na nice se dochovaly rozsáhlé fragmenty freskové malby. Při opravě byla finální úprava provedena tříděným pískem. Rozbarvení průčelí bylo provedeno v okrech. Plocha byla provedena světlým okrem a tektonika okrem tmavým. V nice byla obnovena či přemalována fresková malba. Poslední úpravou je slabá vrstva cementové omítky. Tato úprava byla provedena velmi necitlivě, degraduje profilace všech štukových prvků. Cementová vrstva je zcela paronepropustná a způsobila masivní degradaci starších omítek včetně freskové výzdoby niky. Dle nálezu otisku patky u podlahy niky lze usoudit, že byl v nice osazen kříž, který se

nedochoval. Spodní partie omítek severního a jižního průčelí jsou narušené erozí.

Vyhodnocení průzkumu:

V celé ploše průčelí se dochovaly velmi hodnotné omítky se štukovými prvky a výmalba niky z doby výstavby kaple. Profilace štuků nebylo možné zaměřit při průzkumu, stejně nebylo možné zmapovat rozsah dochované freskové malby. Cementová omítka znemožňuje odkryv či rozsáhlejší sondáž bez předchozího zpevnění omítek, což znemožňují klimatické podmínky v době průzkumu. V průběhu obnovy kaple bude nutné upřesňovat záměr obnovy, použité materiály a především provádět důkladné zaměření štukových prvků. Odkryv a konzervace freskové výmalby niky bude technicky a časově velmi náročné.

Záměr obnovy:

Záměrem obnovy je prezentace klasicistní kaple s obnovením původní profilace štukových prvků, obnovení zastřešení a především případná prezentace freskové výmalby niky či jejího fragmentu. Záměr prezentace malby bude nutné upřesnit po jejím celoplošném odkryvu a konzervaci.

Záměr obnovy v bodech:

1. Dokumentace stavu před započítím prací.
2. Průzkum úrovně terénu, především při severním průčelí kaple.
3. Výšková úprava terénu dle výsledků průzkumu.
4. Očištění klenutí zastřešení od náletů.
5. Doplnění zděné konstrukce římsy a obnova zastřešení.
6. Postupné snímání cementové omítky a konzervace starších omítkových vrstev a výmalby niky hloubkovou fixází a injektáží.
7. Zaměření a případné sejmutí otisků profilací štukových prvků.
8. Očištění a konzervace kamenných prvků soklu a shodu ve dně niky

9. Oprava štukových prvků.
10. Vyhodnocení odhalené malířské výzdoby niky.
11. Retuš či konzervace malířské výzdoby.
12. Doplnění defektů kamenných prvků.
13. Barevná úprava ploch kaple.
14. Hydrofobizace kamenných prvků soklu.
15. Finální úprava terénu dle průzkumu nebo dispozic památkového dozoru.

Návrh použitých materiálů a technologií:

Omítky

- Vápno, jakožto nosný materiál pro tmely, injektážní směsi apod. Jedním z nejkvalitnějších je altmannsteinské vápno, pálené klasickou starou technologií na dřevěném uhlí, uleželé v zemi minimálně 5 let.
- Reverzibilní přelepy, havarijní zajištění uvolněných barevných a omítkových vrstev:
Lovóza nebo Klucel G, 2-hydroxypropyleter celulózy, neutrální, plně reverzibilní, vodný roztok. Materiály řady Bewa – pro přelepy uvolněných partií.
- Fixáže barevných a omítkových vrstev:
Lascaux Hydro Grund 750, čistá, extrémně jemná vodní akrylátová disperze, nesítující, dlouhodobě reverzibilní v organických rozpouštědlech, odolná proti mikroorganismům.
Primal AC 33, čistě akrylátová vodní disperze.
Primal WS 24, čistě akrylátová vodní disperze, účinná pro extrémně degradované vrstvy. Koncentrace vodných disperzí akrylátů – max. do 3 - 5% nebo přípravek Porosil ZTS.
- Hloubkové injektáže uvolněných a narušených omítkových vrstev:
Materiály inovované řady Ledan firmy Techno Edile Toscana, a to Ledan D1, D2 a D3, samostatně nebo v kombinaci s vápnem a vhodnými plnivými (křída, mramorové moučky).

- Příprava malt pro doplnění omítek a defektů:
Písky podobného složení (poměr a velikost zastoupení jednotlivých frakcí kameniva).

Způsob aplikace, resp. koncentrace roztoků a příprava směsí je upravována podle lokální situace narušení barevných vrstev a omítek.

- Povrchová fixáž je prováděna rovnoměrným nízkotlakým nástřikem aerosolu zvoleného roztoku.
- Hloubková fixáž a injektáž je prováděna nízkotlakou injektáží zvoleného roztoku/směsi pomocí injekčních stříkaček či injektomatu do trhlin, pod uvolněné okraje nebo do otvorů o průměru do 5mm vrtaných v místech dutin a nesoudržného podkladu. Otvory jsou prováděny tak, aby nenarušily motiv malby, po injektáži zůstávají otevřené, aby byl zajištěn přístup vzduchu a vzdušné vlhkosti nutné k „vyzrání“ injektážní směsi. Veškeré materiály a postupy budou konzultovány s příslušným památkovým dozorem.

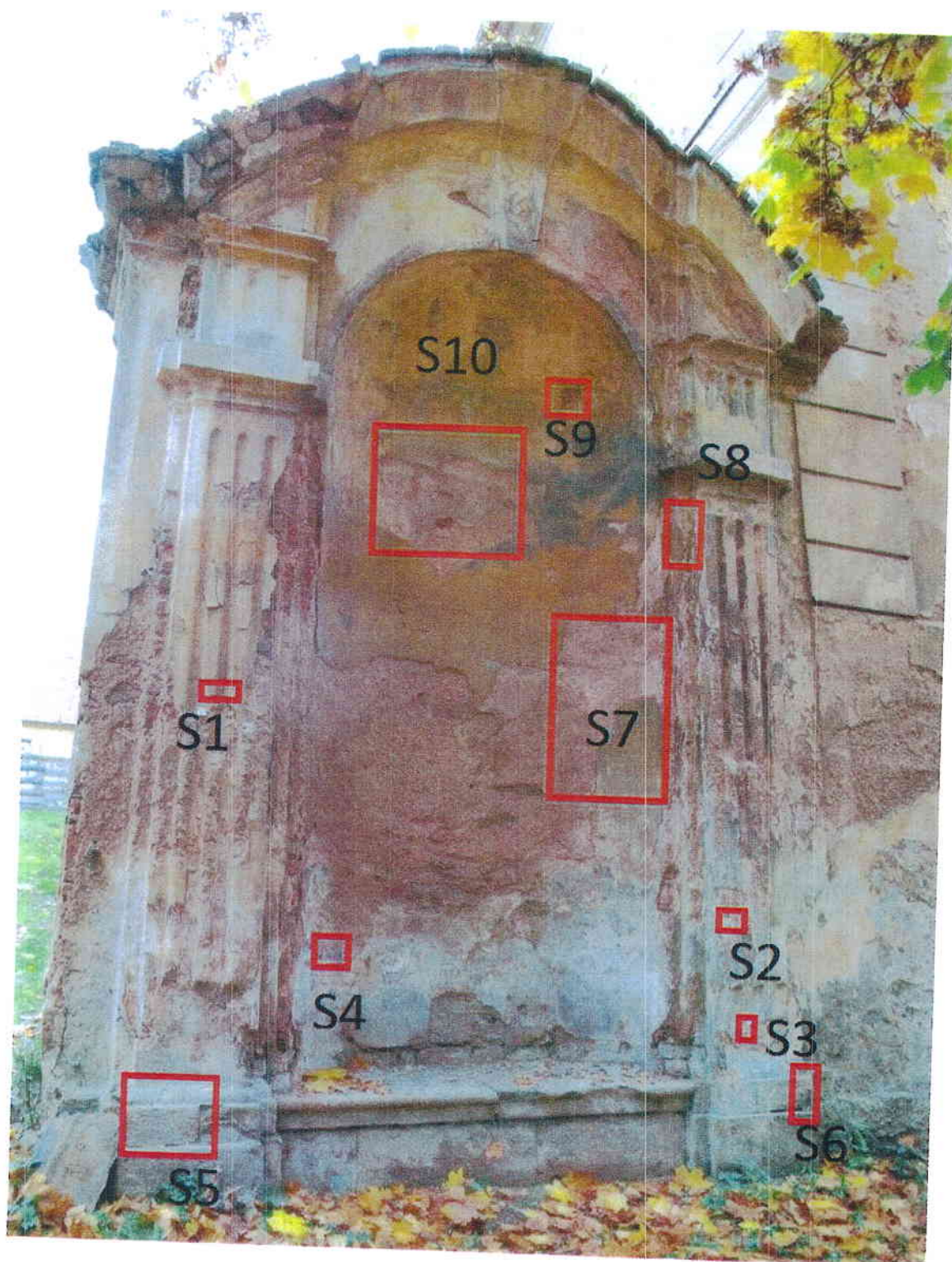
Kámen

- vstupní fotodokumentace
- provedení petrografického průzkumu
- konzultace výsledků průzkumu se zástupci SPP a upřesnění dalšího postupu prací včetně návrhu materiálů
- odstranění spárování a hrubých nečistot
- doplnění profilací umělým kamenem dle povahy narušení jednotlivých kvádrů
- provedení zpevnění kamene a hydrofobizace
- případná patinace vápennými barvami
- průběžná fotodokumentace, restaurátorská zpráva 3 paré + CD

Návrh materiálů

Destilovaná voda, Porosil ZTS a ZV, materiál Petra pro přípravu umělého kamene, fungicidní přípravek, vápenné barvy, pískovcové kvádry, přípravky na čištění kamene firmy Aqua s.r.o.

Fotodokumentace:

Pohled na jižní průčelí kaple s vyznačením provedených sond.

Pohled na jižní průčelí.

Pohled na severní průčelí.

Pohled na korunu zdiva a zastřešení kaple v severním průčelí.

Pohled na druhotně použité kamenné prvky.

Pohled na destruovanou zděnou konstrukci římsy.

Pohled na sondu S1 odhalující zakončení kanely s fragmentem barevné úpravy.

Pohled na sondu S2 s pohledem na rozbarvení plochy a plastických prvků.

Pohled na sondu S3 odhalující původní polohu zakončení konvexní kaneláže.

Sonda S4 s detailem malířských úprav niky.

Pohled na zakončení omítky v nasazení na kamenný sokl.

Pohled na zděnou konstrukci oblounu v nasazení profilace omítky na kamenný sokl.

Pohled na odhalený fragment freskové výmalby niky.

Pohled na odhalený fragment freskové výmalby niky.

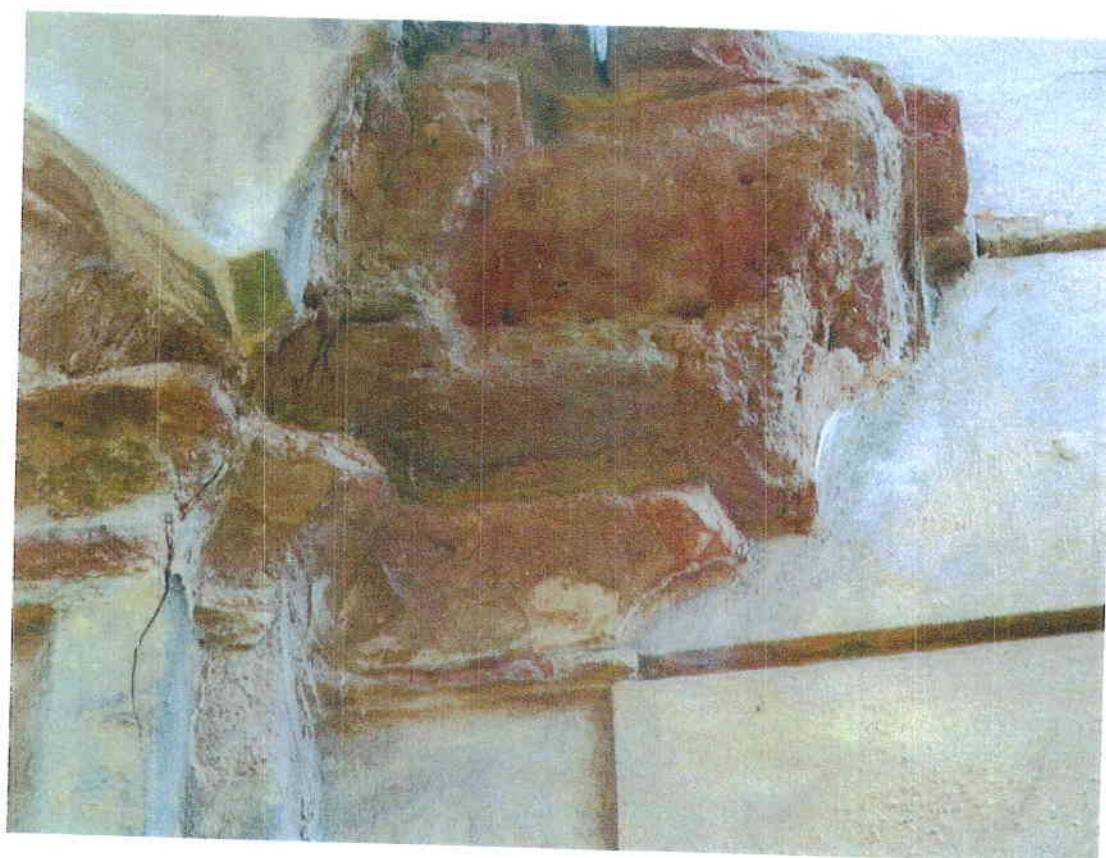
Pohled na tažení profilace pilastru a odhalenou freskovou výmalbu niky.

Pohled na fragment odhalené freskové malby v konše niky.

Pohled na odhalený fragment freskové výmalby niky.

Otisk profilace korunní římsy na fasádě zámku.

Pohled na profilaci hlavice pilastru.

Poslední úpravou degradovaná profilace korunní římsy.

Otisk soklu v cementové omítce při podlaze niky.

Pohled na dochované fragmenty profilace pilastru.

Pohled na stav odhalených klasicistních omítek a cihelného zdiva.

Pohled na erozí poškozené klasicistní omítky s fragmenty fresky ve spodní části niky.

Celkový pohled na kamenný sokl kaple.

Pohled na patky pilastrů v soklu kaple.

Pohled na profilaci schodu v soklu kaple.